

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків

LIBRA

**ЗБІРКА НАУКОВИХ ПРАЦЬ
КАФЕДРИ ІСТОРІЇ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ
ТА СЕРЕДНІХ ВІКІВ**

Випуск II

Одеса 2012

УДК 94(100) «01/17» (08)
ББК 63.3(0)3/51

Libra: Збірка наукових праць кафедри історії стародавнього світу та середніх віків / Під ред. І.В. Немченко. – Вип. II. - Одеса, 2012. – 138 с.

У другому випуску збірки «Libra» представлено матеріали міжнародного круглого столу, присвяченого 100-річчю з дня народження Ірини Володимирівни Зав'ялової, який відбувся на історичному факультеті ОНУ імені І.І. Мечникова 25 листопада 2011 р.

Збірка містить публікації ad memoriam Римми Дмитрівни Бондар (1937 - 2011), доцента кафедри історії стародавнього світу та середніх віків.

У статтях співробітників та випускників кафедри висвітлено актуальні проблеми історії Візантії XI – XII ст., під новим кутом зору розглянуто наукову спадщину П.М. Біцилли.

Збірку підготовлено в межах наукової теми «Цивілізація Європи: історична еволюція доби античності, середніх віків та раннього модерного часу» (№ держреєстрації - 0106U012138)

Редактор

І.В. Немченко

Технічний редактор

О.М. Луговий

Рецензенти:

Сорочан Сергій Борисович, д.і.н., професор, завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків Харківського національного університету імені Каразіна

Хмарський Вадим Михайлович, д.і.н., професор, завідувач кафедри історії України Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Рекомендовано до друку Вченою радою історичного факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
13 листопада 2012 р., протокол №4.

ISBN 978-966-96181-10-8

© Кафедра історії стародавнього світу та середніх віків ОНУ імені І.І. Мечникова

фортеця на «Кам'яній Горі» виникла у другій половині I ст. н.е. та припинила існування в перші десятиліття III ст.²⁴

Таким чином, дослідження Римми Дмитрівни Бондар за період багатолітнього вивчення городища Орловка (Картал) складають значний доробок. У той же час необхідно зазначити, що певна частина матеріалів розкопок цієї пам'ятки ще чекає свого осмислення.

ПЕРЕЛІК ГОЛОВНИХ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ Р.Д. БОНДАР

1. Новые пополнения Одесского археологического музея в 1962 г. // Краткие сообщения Одесского государственного археологического музея, 1962. – Одесса, 1964.
2. Археологические исследования у с. Орловка Болградского р-на Одесской области // Краткие сообщения Одесского государственного археологического музея, 1963. – Одесса, 1965, (в соавторстве с И.Д. Головки и А.Г. Загинайло).
3. Новый гето-дакийский могильник у с. Орловка // Археологические открытия 1968. – М., 1969.
4. Археологические открытия у с. Орловка // Археологические открытия 1969. – М., 1970.
5. Археологические исследования городища у с. Орловка // Археологические исследования на Украине в 1968 г. – Киев, 1971.
6. Некоторые проблемы нижнедунайского лимеса // Вестник древней истории, 1973, № 3.
7. Рецензия на книгу В. Пырвана «Дакия. Античные цивилизации карпато-дунайских стран». – Бухарест, 1972 // Общественные науки за рубежом. Реферативный журнал ИНИОН, серия 5, 1974, № 5.
8. Находки бронзовых монет Антонина Пия в Орловке // Нумизматика античного Причерноморья. – Киев: Наукова Думка, 1982.
9. Находки римских монет в Орловке // Памятники римского и средневекового времени в Северо-Западном Причерноморье. – Киев: Наукова Думка, 1982, (в соавторстве с С.А. Булатович).
10. Insediamenti genovesi sul Mar Nero alla luce delle indagini archeologiche degli ultimi decenni // Gli insediamenti genovesi nel Mar Nero. – Genova, 1982.
11. К находкам византийских монет в Орловке // Северное Причерноморье. Материалы по археологии. – Киев: Наукова Думка, 1984, (в соавторстве с С.А. Булатович).

---

²⁴ Там же. – С. 176.

12. Городище у с. Орловка // Археология СССР. Античные государства Северного Причерноморья. (ред. Г.А. Кошеленко). – М.: Наука, 1984.
13. Нумизматические памятники из Орловки // История и археология Нижнего Подунавья. – Рени, 1989 (в соавторстве с С.А. Булатович).
14. История исследования римской крепости у с. Орловка (Картал) // 150 лет Одесского общества истории и древностей // Тезисы конференции. – Одесса, 1989
15. Находки из Орловки // Нумизматические исследования по истории Юго-Восточной Европы. – Кишинев: Штиинца, 1990.
16. О дунайском лимесе провинции Нижняя Мезия // Древнее Причерноморье. – II-е чтения памяти проф. П.О. Карышковского. // Тезисы докладов. – Одесса, 1991.
17. Некоторые особенности проникновения римских монет на Левобережье Нижнего Дуная // Северо-Западное Причерноморье – контактная зона причерноморских степей. – Киев, Наукова Думка, 1991, (в соавторстве с С.А. Булатович).
18. К вопросу о домостроительстве первых веков нашей эры городища у с. Картал (Орловка) // Археология и история Нижнего Подунавья. – Вып. 2., – Рени, 1991.
19. Проблемы изучения истории Нижнего Подунавья и раскопки городища у с. Орловка // Воспитание историй. – тезисы II-й научно-методической краеведческой конференции ОГУ. – Одесса, 1991.
20. К истории исследования римской крепости у с. Орловка (Картал) // Историческое краеведение Одещины. – Вып. 1. – Одесса, 1992., Нумизматические памятники Нижнего Подунавья // Историческое краеведение Одещины. – Вып. 2. – Одесса, 1992 (в соавторстве с С.А. Булатович).
21. К проблеме исследования строительного дела Нижнедунайского лимеса (провинции Нижняя Мезия и Дакия) // Древнее Причерноморье. Краткие сообщения Одесского археологического общества. – Одесса, 1993.
22. From the History of Money Circulation on the Low Danube // I International Symposium Numismatic & Sphragistic Contribution. – Dobrich (Bulgaria), 1994. (coauthor S.A. Bulatovich).
23. On the history of money circulation in the Roman fort near Orlovka on the Lower Danube // Dobrudja, 12/1995. – Numismatic and sphragistic contributions to ancient and medieval history of Dobroudja. Dobrich, 1993. - P.84-88. (coauthor S.A. Bulatovich).
24. К вопросу о взаимоотношениях Римской империи с племенами Нижнего Подунавья (по материалам раскопок у с. Орловка) // История, археология и экология Нижнего Подунавья. – Рени, 1995.

25. Некоторые итоги археологического изучения городища Орловка (Картал) на Дунае // Древнее Причерноморье. – III-и чтения памяти проф. П.О. Карышковского. – Одесса, 1996.
26. Из истории Дунайского лимеса Верхней Мезии // Записки історичного факультету ОДУ. – Вип. 3. – Одеса, 1996.
27. Из истории создания дунайского лимеса провинции Дакия // Записки історичного факультету ОДУ. – Вип. 4. – Одеса, 1997.
28. Из истории дакийских войн и сооружения *Tropeum Traiani* в Нижней Мезии // Записки історичного факультету ОДУ. – Вип. 5. – Одеса, 1997.
29. *Kastell Aliobrix. Eine Festung der Römer an der unteren Donau // Morgen. Kultur – Zeitschrift aus Niederösterreich.* – № 107. – Wien, 1997. (у співавторстві з М.К. Поповим).
30. Римская крепость у с. Орловка: история и нумизматика // История археология и экология Нижнего Подунавья. – Рени, 1997. (в соавторстве с С.А. Булатович).
31. Некоторые аспекты истории римского укрепления у с. Орловка по нумизматическим данным // Шестая Всероссийская нумизматическая конференция. – СПб, 1998. (в соавторстве с С.А. Булатович).
32. Модестов В.І. Историк та філолог-античник // Професори Одеського (Новоросійського) університету. Біографічний словник. Т. III. – Одеса: Астропринт, 2000. (в соавторстве с Ф.А. Самойловым).
33. Курган эпохи энеолита-бронзы // Древности Степного Причерноморья и Крыма. – Запорожье, 2000.
34. Римские монеты из Орловки (Картал) // *Arheologia Moldovei XXVI Iași*, 2002. (в соавторстве с С.А. Булатович).
35. Загинайло Анатолій Георгійович // Овідіопольський район: Енциклопедичний довідник / С.С.Аргатюк, В.В. Левчук, І.Т. Русев, І.В. Сапожников. – Одеса: ВМВ, 2011. – С.120-121. (посмертно)
36. Пам'яті Анатолія Георгійовича Загинайла // Записки історичного факультету. – Випуск 21. – Одеса, 2010. – С.246-252. (опубл. посмертно у 2011 р.)